

ว่านหางจระเข้

ขั้นตอนการปลูกและการดูแลรักษาว่านหางจระเข้

การเตรียมการ	1 เดือน	2 เดือน	3 เดือน	4 เดือน	5 เดือน	6 เดือน
<p>การเตรียมดิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - โถ พรอบดิน แล้วยกร่อง สูง 50 - 60 เซนติเมตร กว้าง 1.30 เมตร ตามความยาว ของพื้นที่ ระยะห่างระหว่างร่อง 50 เซนติเมตร 	<p>การปลูก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขุดหลุมลึกประมาณ 10 - 20 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักเล็กน้อย เสร็จแล้วให้ กลบดินเบา ๆ แล้วกลบอีกชั้นให้แน่น พออยู่ตัว นำต้นว่านหางจระเข้ลงปลูก - ระยะระหว่างต้นและระหว่างแถว 50 x 70 เซนติเมตร 	<p>การให้น้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ช่วงเดือนแรกให้น้ำ ทุกวัน หลังจากต้น ติดดินให้น้ำน้อยลง - ควรรดน้ำแบบ เป็นฝอยกระจาย สม่ำเสมอ และพอเพียง ในฤดูร้อนควรรดน้ำ ให้ไหลตามร่องแปลง ให้น้ำให้น้ำโดยการ รดน้ำหรือพรมฉีดขาด 	<p>การกำจัดวัชพืช</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทุก 15 - 20 วัน โดยการ ตัดและดายหญ้า - ไม่ควรใช้ยาฆ่าหญ้า หรือใช้สารเคมีโดยเด็ดขาด จะทำให้ต้นว่านตายง่าย ไม่เติบโตและสารพิษสะสม ตกค้างในใบว่านหางจระเข้ 	<p>การเก็บเกี่ยว</p> <ul style="list-style-type: none"> - เก็บเกี่ยวได้หลังปลูก 6 - 8 เดือน - เก็บใบล่างขึ้นไปโดยสังเกตุเนื้อใน ที่โคนใบด้านในเดิม และลายที่ใบ ลงหมดแล้ว ระวังอย่าให้ใบว่านช้ำ - เก็บเกี่ยวได้ปีละ 8 ครั้ง 		
<p>การเตรียมพันธุ์</p> <p>แยกหน่อ ขนาดหน่อสูง 10 - 15 เซนติเมตร</p>	<p>การใส่ปุ๋ย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยคอกเดือนละครั้ง อัตรา 1 - 1.5 ตันต่อไร่ต่อปี - ปุ๋ยเคมี สูตร 30 - 5 - 5 แบ่งใส่ 2 เดือน ต่อครั้งอัตรา 60 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี 	<p>ศัตรูที่สำคัญและการป้องกันกำจัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรคโคนเน่าจากเชื้อรา ลดการให้น้ำปริมาณมาก อย่ำให้เห็นท่วมขัง หรือรดการปลูกซ้ำในที่ดินเดิมหลาย ๆ ครั้ง 				
<p>การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว</p> <p>- ตัดใบตามที่โรงงานกำหนด ต้นละ 2-5 ใบต่อครั้ง ตามเกณฑ์การรับซื้อว่านหางจระเข้ เพื่อส่งโรงงานอุตสาหกรรม ใบต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 0.5 กิโลกรัม มีอายุตั้งแต่ 8 เดือนถึง 1 ปีขึ้นไป มีลำต้นอวบใหญ่ ใบกว้างตั้งแต่ 2 เซนติเมตร ขอบใบมีหนามแหลมตัด ใบเขียวสด แน่น ไม่ช้ำ ไม่มีบาดแผล หลังจากที่ดีใบว่านหางจระเข้ นำส่งโรงงานทันที</p>						

เทคนิคการปลูก และดูแลรักษาว่านหางจระเข้

1. การเตรียมการก่อนปลูก

1.1 การเตรียมดิน

ควรเป็นดินปนทราย คล้ายดินลูกรังมีความโปร่งในดินพอสมควร พื้นที่ระบายน้ำได้ดี เป็นที่ที่ไม่มีร่มเงา ไทฟลิกดินตากแดดไว้ ประมาณ 2 สัปดาห์ แล้วยกร่องสูงประมาณ 50 - 60 เซนติเมตร กว้าง 1.30 เมตร ระยะห่างระหว่างแถว 50 เซนติเมตร

1.2 การเตรียมพันธุ์

- พันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูกและใช้เพื่อการแปรรูปทางอุตสาหกรรม คือพันธุ์ *Aloe Barbadosis* Mill.

- การขยายพันธุ์ว่านหางจระเข้ สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การแยกหน่อ การตัดเหง้า การปักชำยอด และการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ แต่วิธีที่เป็นที่นิยมและสะดวกที่สุด คือการขยายพันธุ์ด้วยวิธีการแยกหน่อ

- ใช้หน่อของว่านหางจระเข้ จากต้นแม่ที่มีความสูงประมาณ 20 เซนติเมตร ใช้มีดตัดออกจากต้นและวางไว้ในที่ร่มเย็น 7 - 10 วัน จนกว่ารอยตัดแห้งไปโดยธรรมชาติ แล้วจึงนำไปปลูก

2. การปลูก

2.1 วิธีปลูก

ขุดหลุมลึกประมาณ 10 - 20 เซนติเมตร ใส่ใบไม้แห้งหรือปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักเล็กน้อย นำต้นพันธุ์ลงปลูก กลบดินเสมอโคนต้น เสร็จแล้วให้กลบดินบาง ๆ แล้วกลบอีกชั้นให้แน่นพออยู่ตัว

2.2 ระยะปลูก

ระยะระหว่างต้น และระยะระหว่างแถว 50 x 70 เซนติเมตร

2.3 จำนวนต้นต่อไร่

4,000 - 5,000 ต้น

3. การดูแลรักษา

3.1 การใส่ปุ๋ย

การให้ปุ๋ย ปุ๋ยที่ใช้กับต้นว่านหางจระเข้ควรเป็นปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ส่วนระยะการให้ปุ๋ย ให้พิจารณาจากความเจริญเติบโตของต้นว่านหางจระเข้ อย่าให้ปุ๋ยมากเกินไปต้นว่านหางจระเข้จะเน่าได้ ควรใส่ปุ๋ยคอกเดือนละครั้ง ปริมาณไร่ละ 1 - 1.5 ตันต่อปี ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ สูตร 30 - 5 - 5 แบ่งใส่ 2 เดือนต่อครั้งอัตรา 60 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

3.2 การให้น้ำ

ฤดูฝนไม่จำเป็นต้องรดน้ำ ถ้าฤดูแล้งควรรดวันละ 1 - 2 ครั้ง ให้ดินชุ่มชื้นอยู่เสมอ แต่ต้องระวังอย่ารดจนดินแฉะเกินไป ควรให้น้ำแบบเป็นฝอยกระจาย สม่ำเสมอและเพียงพอ ห้ามให้น้ำโดยวิธีรดหรือเทราดอย่างเด็ดขาด เนื่องจากน้ำจะเข้าไปขังอยู่ภายในบริเวณโคนกาบใบ เมื่อถูกแสงแดดแผ่ร้อนจัดจะทำให้ร้อนลวกใบว่าน ใบจะเน่าและต้นตาย

4. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

โรคโคนเน่า

เกิดจากเชื้อรา มีสาเหตุสำคัญมาจากปัญหาน้ำท่วมขัง การให้น้ำในปริมาณมาก หรือการปลูกซ้ำในที่เดิมหลาย ๆ ครั้ง ทำให้เกิดการสะสมของเชื้อโรค

5. การปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว

5.1 การเก็บเกี่ยว

เริ่มปลูกประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ใช้เวลาปลูกถึงเก็บเกี่ยวครั้งแรกประมาณ 6 - 8 เดือน จากนั้นสามารถเก็บผลผลิตได้ปีละ 8 ครั้ง ซึ่งว่านหางจระเข้ส่วนใหญ่จะมีอายุการให้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 4 - 5 ปี

5.2 วิธีเก็บเกี่ยว

ตัดใบตามที่โรงงานกำหนด ต้นละ 2 - 5 ใบต่อครั้ง เก็บใบล่างขึ้นไปโดยสังเกตเนื้อวันที่โคนใบด้านในเต็ม และลายที่ใบลบหมดแล้ว ระวังอย่าให้ใบว่านช้ำ

เกณฑ์การรับซื้อว่านหางจระเข้เพื่อส่งโรงงานอุตสาหกรรม กำหนดที่น้ำหนัก อายุ และลักษณะ คือ ใบว่านต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 0.5 กิโลกรัม มีอายุตั้งแต่ 8 เดือนถึง 1 ปีขึ้นไป มีลำต้นอวบใหญ่ ใบกว้างตั้งแต่ 2 เซนติเมตร ขอบใบมีหนามแหลมสด ใบเขียวสด แน่น ไม่ช้ำ ไม่มีบาดแผล

5.3 การปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

โดยทั่วไปหลังจากที่ตัดใบว่านหางจระเข้แล้วจะนำส่งโรงงานทันที แต่ถ้ายังไม่ส่งให้โรงงานว่านหางจระเข้มาตั้งเฉย ๆ จะสามารถเก็บได้ประมาณ 1 อาทิตย์ และเมื่อจะนำไปส่งโรงงานก็ให้ใช้มีดตัดโคนและปลายของใบว่านหางจระเข้ก่อนนำส่ง

6. ข้อมูลอื่น ๆ

6.1 สารสำคัญในวันว่างหางจรเข้ ได้แก่

สารอโลคูติน และสารอะลอคติน เอ มีฤทธิ์ในการฆ่าเชื้อโรค และสลายพิษของเชื้อโรค

สารอโลมิซิน เป็นสารที่สามารถระงับการขยายตัวของเชื้อไวรัส และโรคมะเร็งได้

สารโพลีแซคคาไรด์ ช่วยกระตุ้นการสมานแผลได้

สารบาร์บาโลอิน มีฤทธิ์ในทางระงับเชื้อวัณโรค

ยางเหลืองในส่วนของเปลือกใบ มีสาร

สารแอนทราควิโนน มีฤทธิ์ในการฆ่าเชื้อโรค เป็นยาระบายอ่อน ๆ ประกอบด้วยสารหลายชนิด เช่น อะโลอีโมดิน (Aloe-Emodin) มีฤทธิ์ยับยั้งการเจริญของเนื้องอก, อะโลซิน (Aloesin) มีฤทธิ์ช่วยสมานแผล, อะโลอิน (Aloin) มีฤทธิ์ในการฆ่าเชื้อโรคและเชื้อรา เป็นต้น

6.2 การใช้ประโยชน์

น้ำจากวันใบรักษาแผลสดภายนอก น้ำร้อนลวก ไฟไหม้ ทำให้แผลเป็นจางลง ดับพิษร้อน ทาผิวป้องกันอาหารไหม้จากแสงแดด ปัจจุบันผลิตภัณฑ์จากวันหางจรเข้ใช้ใน อาหาร เครื่องสำอาง อาหารเสริมสุขภาพ และเครื่องดื่ม

ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของว่านหางจระเข้

สภาพแวดล้อม	ความเหมาะสม	ข้อจำกัด
1. สภาพภูมิอากาศ 1.1 อุณหภูมิ 1.2 ความชื้นสัมพัทธ์ 1.3 ความต้องการแสง 1.4 ปริมาณน้ำฝน	<ul style="list-style-type: none"> - เจริญเติบโตได้ดีที่อุณหภูมิ ระหว่าง 30 – 35 องศาเซลเซียส - ความชื้นสัมพัทธ์ ระหว่าง 60 - 80 % - ต้องการแสงรำไรถึงปานกลาง - ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 1,200 – 2,500 มิลลิเมตรต่อปี 	
2. สภาพพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นพื้นที่ดอน ไม่มีน้ำขัง หรือควบคุมน้ำได้ดี 	
3. สภาพดิน	<ul style="list-style-type: none"> - ดินทราย ดินร่วน ดินร่วนปนทราย - เป็นดินที่มีอินทรีย์วัตถุผสมสมบูรณ์ - เป็นดินที่มีการระบายน้ำดี 	
4. สภาพน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสะอาด ไม่มีสารอินทรีย์และสารอนินทรีย์ที่เป็นพิษปนเปื้อน - มีค่าโลหะหนัก เช่น สารหนู ไม่เกิน 0.25 มิลลิกรัมต่อลิตร, แคดเมียม ไม่เกิน 0.03 มิลลิกรัมต่อลิตร, ตะกั่ว ไม่เกิน 0.1 มิลลิกรัมต่อลิตร 	<ul style="list-style-type: none"> - การปลูกในที่ที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยหรือฝนทิ้งช่วง ต้องจัดเตรียมระบบการให้น้ำหรือชลประทาน

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และแหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

- 1. ช่วงเวลาเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม** คือ เวลาสายหรือเย็น ถ้าเก็บช่วงเช้าจะมีความชื้นค้างอยู่ระหว่างบรรทุกใบว่านหางจระเข้ส่งโรงงานอาจจะทำให้ใบเน่าได้
- 2. สภาพพื้นที่ปลูกต้องมีการจัดการระบายน้ำดี** สภาพน้ำขังหรือการให้ปุ๋ยมากเกินไป ทำให้ใบและต้นเน่า ดินแข็ง ไม่ร่วน การขาดปุ๋ย หรือขาดการปรับปรุงดิน จะทำให้ต้นเจริญเติบโตช้า และหากมีแสงมากเกินไปใบจะเป็นสีน้ำตาลอมแดง ไม่ได้คุณภาพ
- 3. การไถหน่อเพื่อทำพันธุ์** ไม่ควรเกิน 2 หน่อต่อต้น และให้ไถหน่อที่อยู่ด้านตรงกันข้าม ไม่ควรไถหน่อที่อยู่ใกล้กัน การไถหน่อมากจะทำให้ต้นแม่มีการเจริญเติบโตช้า

แหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2549. การศึกษาวิจัยเศรษฐกิจสมุนไพรไทยกรณีศึกษา : ว่านหางจระเข้
ฟ้าทะลายโจร ตะไคร้หอม และไพล. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.

<http://www.thaigoodview.com/library/studentshow/st2545/5-4/no05/viti1.html>

<http://www.pantown.com/board.php?id=33721&area=3&name=board33&topic=3&action=view>

http://smallkitchengarden.blogspot.com/2010/01/blog-post_18.html

<http://gotoknow.org/blog/tapee/407502>

http://www.eto.ku.ac.th/neweto/e-book/plant/herb_gar/herb3.pdf

